

SKOGSÄGARENS GUIDE TILL SKOGSBRUK ENLIGT FSC®-STANDARDEN

FSC-STD-FIN-02-2023

**FORESTS®
FOR ALL
FOREVER**

Introduktion

Vad är FSC?

FSC (Forest Stewardship Council) är en global organisation och ett globalt skogscertifieringssystem som grundades år 1993. FSC:s uppdrag är att främja en miljöanpassad, socialt ansvarsfull och ekonomiskt bärkraftig skötsel av världens skogar.

I FSC ingår både företag, organisationer och individer som medlemmar. Medlemmarna arbetar i olika så kallade kammare för sociala, ekonomiska och miljöfrågor. I socialkammaren finns representanter för arbetare, konsumenter, rekreationsbruket samt ursprungsfolk, såsom samer. I ekonomikammaren ingår skogsägare och företag inom skogssektorn. Miljökammaren har medlemmar från olika miljöorganisationer. Alla kamrar har lika rösträtt, vilket innebär att de ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekterna har lika stor vikt i standarderna – såsom också i andra FSC-aktiviteter.

Hur skapas standarderna?

FSC:s mål uppnås via standarder. FSC utvecklar och hanterar standarderna, och efterlevnaden övervakas av oberoende tredje parter, auditerare. FSC-standarderna för skogsbruk förhandlas fram av standardarbetsgrupper i varje land eller region, med lika representation från varje kammare.

FSC Finland, också kallad Föreningen för ansvarsfullt skogsbruk, är en ideell organisation som främjar FSC-certifieringen i Finland. FSC:s standard för ansvarsfullt skogsbruk har utarbetats av en arbetsgrupp som har tillsatts av FSC:s styrelse med en väl avvägd balans mellan olika kammare, och arbetet samordnades av FSC:s Finlandskontor. Vid utvecklingen av standarden har de internationella generiska indikatorerna (IGI) anpassats till de nationella förhållandena. Detta säkerställer en tillräcklig överensstämmelse mellan de olika nationella standarderna, men också den lokala relevansen. Vart femte år görs en bedömning av behovet att uppdatera FSC:s skogsbruksstandarder.

Innehåll

	s.
FSC:s 10 principer	2
1 Skogsbruksenhetens storleksklass	4
2 Planeringen av skogsbruket	5
3 Naturvårdsåtgärder	9
Tabell över skyddzonernas bredd vid vattendrag	16
4 Skogsförbättringsåtgärder	17
5 Skydd av skogens mångfald	23
Tabell över fredning under fåglarnas häckningstid	33
6 Skogarnas mångbruk	34
7 Ekosystemtjänster	36
8 Ursprungsfolk och samhällsrelationer	37
9 Certifiering	39
10 Auditering	41
11 Tilläggsinformation och kontaktuppgifter	43

**" Metsähän oli mun mieli,
kauvas kaupungin melusta,
honkien ikihumuhun,
ikikorven katvehesen. "**

Eino Leino, Metsähän oli mun mieli (1900).

**FORESTS
FOR ALL
FOREVER**

FSC:s 10 principer

Över hela världen bygger FSC:s standarder för ansvarsfullt skogsbruk på samma tio principer som beskriver ett miljöanpassat, socialt ansvarsfullt och ekonomiskt bärkraftigt skogsbruk.

1

Efterlevnad av lagstiftning

- Alla tillämpliga lagar, förordningar och nationellt ratificerade internationella konventioner och överenskommelser som är tillämpliga på verksamhetsområdet följs.

2

Arbetarrättigheter och arbetsvillkor

- Anställdas sociala och ekonomiska välbefinnande upprätthålls.

3

Ursprungsfolkens rättigheter

- Ursprungsfolkens legitima rättigheter och sedvanderätt till ägande, användning och förvaltning av de landområden, besittningar och tillgångar som berörs av organisationens skogsbruksåtgärder identifieras.

4

Relationer på samhällsnivå

- Skogsbruket deltar i upprätthållandet eller främjandet av lokalsamhällets sociala och ekonomiska välbefinnande.

5

Utbyte av skogen

- Att säkerställa ett effektivt utbud av produkter och tjänster inom skogsbruksenheten för att upprätthålla eller öka den långsiktiga ekonomiska lönsamheten och utbudet av sociala och miljömässiga fördelar.

6

Miljövärden och miljöpåverkan

- Skogsbruksenhetens ekosystemtjänster och miljövärden underhålls, skyddas och/eller återställs och negativ miljöpåverkan undviks, korrigeras eller minimeras.

7

Planering av skogsbruksverksamheten

- Skogsbruket följer en plan som är i överensstämmelse med riktlinjer och mål. Planen följs upp och hålls uppdaterad.

8

Övervakning och utvärdering

- Skogsbruksenheten kan påvisa att man följer upp och utvärderar uppnåendet av skötselmålen, skogsbruksåtgärdernas effekter och skogsbruksenhetens tillstånd så att detta stöder en adaptiv planering.

9

Höga bevarandevärden

- Höga bevarandevärden som förekommer inom skogsbruksenheten upprätthålls och/eller förstärks samtidigt som försiktighetsprincipen följs.

10

Utförande av skogsbruksåtgärder

- Skogsbruksåtgärder som skogsbruksenheten utför eller låter utföra bör väljas och utföras så att det överensstämmer med de egna ekonomiska, miljömässiga och sociala målen och verksamhetsprinciperna och samtidigt med FSC:s principer och kriterier.

Standardens struktur:

- **Principer**
 - **Kriterier** – definiera kraven för varje princip. De är internationella.
 - **Indikatorerna** har utvecklats för finländska förhållanden på basis av internationella, allmänna indikatorer. Efterlevnad av indikatorerna leder till uppfyllnad av kriterierna som i sin tur leder till uppfyllnad av principen.

1 Skogsbruksenhetens storleksklass

De flesta av kraven i standarden gäller alla certifikatinnehavare, men vissa krav gäller endast skogsägare av en viss storlek. Detta anges med bokstavskoden efter indikatornumret.

Standarden omfattar följande fyra storleksklasser för certifierad areal:

XS	<20 ha
S	20–500 ha (Södra Finland) 20–1 000 ha (Norra Finland) *
M	500–10 000 ha (Södra Finland) 1 000–10 000 ha (Norra Finland) *
L	>10 000 ha

** Se regiongränserna: FSC-standard för skogsbruk, bilaga 1.

2 Planeringen av skogsbruket

2.1 Skogsbruksplanen

Skogsbruksplanen är ett viktigt verktyg vid planeringen av skogsbruket. En bra skogsbruksplan stöder skogsägarens mål och hjälper till med planering och schemaläggning av skogsvårdsåtgärderna. Skogsbruksplanen gör det enklare att hitta platser som kräver skydd eller mer begränsad beståndsbehandling. FSC-standarden bygger på att det finns en väl uppgjord skogsbruksplan. En skogsbruksplan görs vanligtvis upp av en skogsexpert som representerar certifikatinnehavaren, baserat på skogsägarens önskemål och mål.

Standardens krav /skogsbrukplan

Skötseln av FSC-certifierade skogar baseras på en giltig skogsbruksplan. En skogsbruksplan krävs inte för skogsägare med mindre än 20 ha skog. Skogsbruksplanen och tillhörande handlingar ska innehålla minst följande uppgifter:

- 1) Målen för skogsvården och användningen av skogen (endast M- och L-skogar)
- 2) Beståndsspecifika skogs- och markdata
- 3) Beståndsspecifika skogsvårdsbehov och avverkningsmöjligheter

- 4) Utförda gödslingar, iståndsättningsdikningar och motsvarande åtgärder
- 5) Kända förekomster av nationellt och regionalt hotade och sällsynta arter
- 6) Kartor som visar skogstillgångarna i området i fråga, inklusive fastighetsgränser och planerade skogsbruksåtgärder, skyddade områden i området och områden med höga bevarandevärden (HCV-områden).

M- och L-skogar uppdateras skogsbruksplanen minst vart 10:e år.

XS- och S-skogar granskas och uppdateras skogsbruksplanen vid behov minst var 10:e år.

2.2 Hållbarheten i skogsbruksåtgärderna

För att skogsbruket ska vara hållbart måste det baseras på en beräkning av de uthålliga avverkningsmöjligheterna på lång sikt. I beräkningen beaktas uthålligheten i skogsbrukets ekonomi och virkesproduktion samt skogsägarens mål, skogsvårdsrekommendationerna och andra eventuella begränsningar för användningen av skogen. Skogsägare kan ha många andra mål än ekonomisk avkastning, såsom att främja naturvärdena och rekreationsbruket av skogen. Dessa behöver inte stå i strid med varandra, utan avverkning kan genomföras på ett hållbart sätt, samtidigt som skogens biologiska mångfald skyddas. Vid bedömningen av ansvarsfullheten i skogsbruket bör också skogsbrukets miljöpåverkan beaktas. I ett ansvarsfullt skogsbruk ingår ökad kolbindning, skydd av hotade livsmiljöer och arter samt en bedömning av belastningen på vattendragen.

Standardens krav /hållbart skogsbruk i praktiken

I skogar av **M**- och **L**-storlek beräknas den långsiktigt uthålliga avverkningsnivån under en 20-årig kalkylperiod baserad på tillgängliga skogsdata. Skogsbruksåtgärderna planeras och genomförs på ett sådant sätt att avverkningen inte överskrider skogens uthålliga avverkningsmöjligheter under kalkylperioden. Kalkylperioden kan avvika från 20 år om det finns anledningar som kan motiveras.

För skogar av **XS**- och **S**-storlek ska avverkningsmöjligheterna beräknas på grundval av tillgängliga skogsdata. Skogsbruksåtgärderna förverkligas på ett sådant sätt att avverkningsnivån är uthållig på lång sikt.

I skogar av **M**- och **L**-storlek ska man innan några skogsbruksåtgärder inleds göra en bedömning av miljökonsekvenserna, varvid man beaktar skogsbruksåtgärdernas nuvarande och framtida miljöpåverkan på både bestånds- och landskapsnivå.

I skogar av **XS**- och **S**-storlek bedöms miljöpåverkan innan åtgärder vidtas.

Skogsbruksåtgärderna planeras och genomförs på ett sådant sätt att åtgärdernas negativa miljöpåverkan kan förhindras.

2.3 Övervakning

Skogsbrukets tidsspann är vanligtvis långt, och förändringarna i skogen syns först efter en längre tid. Noggrann dokumentation ger en bra grund för att utvärdera och följa utvecklingen av det egna skogsbruket.

Vid såväl verifiering som utveckling av ett hållbart skogsbruk står övervakningen i nyckelposition. Man måste kunna kontrollera genomförandet av de åtgärder som krävs för certifiering och resultaten av åtgärderna, därför spelar övervakning och utvärdering en viktig roll i FSC:s skogsbruk. Uppföljningen utförs både internt av certifikatinnehavaren och av externa auditerare

Standardens krav /övervakning

Den interna utvärderingen inom organisationen och därtill hörande dokumentation måste göras på ett sådant sätt att certifieringsorganisationen kan avgöra om kraven är uppfyllda.

De skogsbruksåtgärder som vidtas skall dokumenteras, och man bör kontrollera att de mål som fastställts vid planeringen också har uppnåtts. Dessutom bör man följa upp och utvärdera de miljömässiga och sociala effekterna av skogsbruksåtgärderna.

Utvärderingens resultat (**M** och **L**) eller identifierade effekter (**XS** och **S**) ska beaktas vid genomförandet och översynen av planen. I skogar av **M**- och **L**-storlek ska en sammanfattning av resultaten av övervakningen göras tillgänglig för allmänheten kostnadsfritt eller på begäran, med undantag för konfidentiell information.

Certifieringsgruppens ledare upprätthåller också för gruppens del ett register över handeln med FSC-certifierade skogsprodukter för att säkerställa spårbarheten hos det certifierade materialet.

3 Naturvårdsåtgärder

3.1 Död ved

En fjärdedel av Finlands skogsarter är beroende av död ved. Orsaken till att många arter är hotade är den lilla mängden död ved i ekonomiskogarna. Död ved borde kontinuerligt bildas i skogen, eftersom virke som håller på att brytas ned endast utgör en tillfällig livsmiljö för organismer på grund av att vedens nedbrytningsgrad hela tiden förändras. Att spara död ved i ekonomiskog är också ekonomiskt förnuftigt, eftersom dess ekonomiska värde är lågt och när det bränns är dess värmevärde sämre än hos friskt virke. I motsats till vad många tror, utgör döda träd ingen hälsorisk för skogarna. Däremot kan skadade träd med färsk innerbark utgöra en risk eftersom de kan utgöra yngelplatser för barkborrar.

Standardens krav/död ved

Alla träd med en brösthöjdsdiameter på mer än 10 cm lämnas när de förekommer i området. Vid tillämpningen av det här kravet beaktas kraven i skogsskadelagen. Om mängden färsk, död ved överskrider 20 m³/ha får den överstigande delen tas ut ur skogen.

Skogsbruksåtgärden ska planeras på ett sådant sätt att skador på den döda veden minimeras. Döda träd får fällas eller kapas om de utgör en säkerhetsrisk.

*Se specifikationen i FSC-indikator 6.6.1.3

3.2 Lövträdsandel

Livsmiljöerna för många arter och skogarnas mångfald förbättras då man ser till att behålla ett inslag av lövträd på minst 10 %. Lövträdens hängen utgör föda för bland annat järpe och orre. Lövträdsförnan förbättrar näringstillståndet i skogsmarken och därigenom också skogens hälsa och växtkraft. Aspen är en nyckelart när det gäller mångfalden. Den är särskilt viktig för organismer som är beroende av död ved och viktig för hålhäckande arter. Blandskog har mer varierad artsammansättning och är mer motståndskraftig mot skogsskador.

Standardens krav /lövträdsandel

Andelen lövträd minskas inte till mindre än 10 % av det totala stamantalet. Om andelen lövträd är mindre än 10 % av det totala stamantalet före åtgärden, lämnas alla lövträd, utom där det är klart skadligt med tanke på barrträdens utveckling.

Vid plantskogsvården ska dessutom lövträdsarter som är viktiga för mångfalden lämnas, såsom ek och andra ädla lövträd, sälg, hägg, rönne och klibbal.

3.3 Naturvårdsträd

Naturvårdsträd är levande träd som inte fälls vid gallrings- eller slutavverkning. Naturvårdsträden lämnas permanent och är avsedda att växa sig grova, dö och brytas ned, vilket skapar livsmiljöer för olika skogsarter. Naturvårdsträd spelar en viktig roll för att bevara skogens biologiska mångfald, men de har också en betydelse för landskapet. Naturvårdsträd kan därför gärna lämnas i grupper eller koncentreras till vissa platser där de också förbättrar landskapsbilden, eller så att de ger extra skydd för övergångszoner såsom skogsbyn.

Standardens krav /naturvårdsträd

Vid förnyelseavverkning lämnas minst 10 träd per hektar med en minsta brösthöjdsdiameter på 20 cm i Södra Finland och 15 cm i Norra Finland. Dessutom lämnas minst 10 naturvårdsträd per hektar med en minsta brösthöjdsdiameter på 10 cm. De senare behöver inte lämnas om minst 5 träd per hektar är minst 30 cm i diameter i Södra Finland och 25 cm i Norra Finland. Vid avverkning inom ramen för kontinuerlig beståndsvård ska permanenta naturvårdsträd fastställas separat. Vid alla skogsbruksåtgärder ska följande slags levande träd som är värdefulla för den biologiska mångfalden lämnas:

- Fridlysta trädslag
- Grova enskilda träd eller träd i små grupper (tall, gran och björk med en diameter på mer än 60 cm, övriga med en diameter på mer än 40 cm)
- Trädformade och pelarartade enar
- Hålträd
- Rovfåglarnas boträd
- Tallar med brandlyra

- Grova aspar över 40 cm (minst 20 st/ha ska lämnas, eller så alla om de är färre än det här).

Vid förnyelseavverkning och avverkning i äldre skog ska dessutom ekar med en diameter på över 20 cm lämnas i den hemiboreala zonen. I övriga Finland lämnas ek och andra ädla lövträd, sälg och andra trädartade viden, hägg, rönn och klibbal med en diameter över 10 cm.

Också träd av huvudträdslaget lämnas som naturvårdsträd. De här träden kan också räknas med bland naturvårdsträden så länge de uppfyller diameterkraven för naturvårdsträd.

En del av naturvårdsträden (högst 5 per hektar) kan användas att tillverka högstubbar av om de berörda träden inte är träd med särskilt värde för mångfalden. Toppen ska lämnas kvar i skogen om man vill räkna högstubben med bland naturvårdsträden.

Träd som är värdefulla för mångfalden lämnas i alla skeden av skogsvården. Vid plantskogsvård och vård av ung skog ska minst 20 värdefulla, levande träd lämnas, eller så alla om de är färre än det här. Vid gallringsavverkning ska man se till att det också efter avverkningen finns träd kvar som uppfyller diameterkraven för naturvårdsträd. Naturvårdsträden ska inte heller avverkas i framtiden, utan avsikten är att de då ska bidra till mängden död ved i skogen.

3.4 Beaktande av viltet

Viltvården inom skogsbruket syftar till att se till att det finns tillräckligt med föda och skydd för viltet, särskilt för skogshönsfåglarna. Blåbär och små insekter som lever i risskiktet är viktiga födokällor, liksom också bärande buskar och träd. Det bör finnas tillräckligt med träd och undervegetation som ger viltet skydd mot rovfåglar och andra rovdjur. För skogshönsfåglarna fungerar övergångszoner och dikeskanter som viktiga livsmiljöer, och skyddet de ger för skogshönsfåglarna och deras ungar kan bevaras om skogstäckets bibehålls. Då viltet beaktas stärks viltstammarna, men samtidigt ökar också mångfalden i och med att också andra än viltarterna gynnas.

Standardens krav/[beaktande av viltet](#)

Jakt och viltvård gynnas för att trygga förutsättningarna för mångbruk. Viltvården ska beaktas i skogsbruket. Torvmarker där det inte lönar sig att bedriva virkesproduktion i framtiden bevaras som våtmarksekosystem för viltet. Vid plantskogsvård och gallringsavverkning lämnas buskage och lövträd som är viktiga för viltet.

Kända spelplatser för tjäder dokumenteras i skogsbruksplanen och beaktas i samband med skogsvårdsåtgärder: På de här objekten bibehålls skogstäckets och skiktningen i bestånden, och viltbuskage och risvegetation bevaras i alla skeden av skogsvården. Vid förnyelseavverkning görs högst 0,5 ha stora förnyelseytor, eller högst en hektar stora om ytan är långsmal.

3.5 Hyggesbränning

Skogsbränder inträffar nuförtiden sällan i Finland tack vare ett tätt nätverk av skogsbilvägar och effektiv brandbekämpning. Skogsbränder hör emellertid till skogens naturliga kretslopp, och vissa skogslevande arter är beroende av bränd ved. Målet med hyggesbränning är både att förbättra förnyelseresultatet och trädens tillväxt och att gynna naturvården. Den basiska aska som uppstår vid hyggesbränning minskar markens surhetsgrad och förbättrar därigenom trädens tillväxtförutsättningar. Effekten kan vara i upp till 20-30 år efter bränningen. En av hyggesbränningens fördelar är att markvegetation som konkurrerar med plantorna inte hinner växa upp lika snabbt som på en vanlig förnyelseyta. Hyggesbränning är också livsviktig för de arter som lever i mark som brunnit eller i förkolnad ved.

Standardens krav/hyggesbränning

I en skog av L-storlek upprätthålls livsmiljöer för de arter som är beroende av skogsbränder genom hyggesbränning och naturvårdsbränning. Arealen av bränningarna bör under en 5-årsperiod uppgå till minst 3 % av arealen av lämpliga förnyelseobjekt på MT och kargare skogstyper. Målet är att åstadkomma minst 20 brandskadade stammar per hektar på de brända områdena. I den brända arealen medräknas brända förnyelseytor, grupper av naturvårdsträd och solexponerade sluttningar. Där hela bestånd, inkluderande träden, bränns multipliceras den brända arealen med faktorn fem. Inga bränningar utförs på grundvattenområden ifall inte miljömyndigheterna gett tillstånd för detta.

3.6 Vattenvård

Skogsbruket orsakar diffus belastning av vattendragen. Eftersom skogsbruk bedrivs på stora arealer i Finland är den här belastningen av nationell betydelse. Belastningen av vattendragen kan minskas med hjälp av skyddszoner. Det är närmast fosfor-, kväve- och metallutsläpp samt utsläpp av sura föreningar, fasta partiklar och humus som utgör problem. Skyddszonerna förbättrar också vattendragens rekreativvärde och strändernas landskapsvärde. Vattenvården har en betydande inverkan på sjöarnas rekreativvärde och livsmiljön för fiskar och vattenorganismer. Det är särskilt den humus som rinner ut i vattendragen som gör vattnet grumligt och sänker badvattnets kvalitet. Det är arbetsdrygt och dyrt att restaurera övergödda sjöar och det är därför klokt och ekonomiskt förnuftigt att förebygga övergödning.

Standardens krav/vattenvård

En skyddszon ska alltid lämnas kring vattendrag och småvatten. Dess bredd kan variera beroende på terrängförhållandena och jordarten. Vid sjöar, tjärnar, åar och älvar ska dessutom ett skogstäck bestående av buskar och träd mindre än gagnvirkesdimension bibehållas i ett område längs kanten av skyddszonen. Också större lövträd ska gärna lämnas. Invid kraftigt förändrade bäckar lämnas en 10 m bred zon där buskskiktet och träd mindre än gagnvirkesdimension bevaras.

Viktiga grundvattenområden (klass 1 och 2) dokumenteras i skogsbruksplanen och på dem används inga kemiska bekämpningsmedel och där utförs varken istandsättnings- eller kompletteringsdikning, stubbrytning eller hyggesbränning.

Tabell över skyddzonernas bredd vid vattendrag

	Den obehandlade skyddszonens bredd	Bredd på zon där skogstäcket bibehålls	Skyddszon sammanlagt
Hav	15 m	ca. 10 m*	ca. 25 m
Sjö	10 m	-	10 m
Tjörn	10 m	-	10 m
Åar, älvar, bäckar i naturtillstånd eller nära naturtillstånd	20 m	ca. 10 m*	ca. 30 m
Åar, älvar (andra än i naturtillstånd eller nära naturtillstånd)	15 m	-	15 m
Kraftigt förändrade bäckar	-	10 m	10 m

*Se noggrannare definitioner i FSC-standardens indikator 6.5.1.5

5

En skyddszon krävs på båda sidor av ett vattendrag. I fall där det krävs både en obehandlad och behandlad skyddszon ska den obehandlade zonen alltid ligga närmare objektet. I en skyddszon som sköts så att skogstäcket bibehålls godkänns sådan beståndsbehandling som inte leder till förnyelseplikt enligt skogslagen.

4 Skogsförbättringsåt gärder

4.1 Markberedning

Markberedning utförs för att förbättra plantornas överlevnad och tillväxt eller för att underlätta frögroningen under de första åren efter skogsförnyelsen. Vid planering av markberedningen bör man beakta objektets särdrag och välja den mest lämpade metoden för varje objekt. En alltför kraftig markberedning förstör markvegetationen, och plantorna växer inte bättre än om valet skulle ha fallit på en lättare markberedningsmetod som är bättre lämpad för ståndorten.

Standardens krav/markberedning

Markberedning utförs med en metod som är anpassad för ståndorten. Vid hyggesplogning eller harvning får markberedningsspårets djup inte överstiga 25 cm längs mer än 10 % av markberedningsspårets längd på skogsfiguren.

I renskötselområdet undviks markberedning i lavklädda områden på karg mo och lavmo i renarnas vinterbetesområden. I samernas hembygdsområde utförs markberedning på lavbevuxen momark (torr och karg mo) endast om detta är nödvändigt med tanke på förnyelseförpliktelsen i skogslagen. Skog på lavmo förnyas alltid utan markberedning.

4.2 Skogsförnyelse

Vid skogsförnyelse bör man välja ett sådant trädslag som lämpar sig för ståndorten. Trädslagen bör alltid vara arter som förekommer naturligt i Finland, så att inga främmande arter kommer åt att sprida sig i naturen och konkurrera ut våra inhemska arter. Att använda GMO-, dvs. genmodifierade plantor eller frön innebär en liknande risk för en okontrollerad spridning. Effekterna av detta på våra skogar kan vara oväntade, och därför får sådant skogsodlingsmaterial inte användas.

Standardens krav/skogsförnyelse

Skogsförnyelsen bör tas om hand i enlighet med skogslagens bestämmelser. Dessutom ska man använda trädslag som lämpar sig för ståndorten och förekommer naturligt i regionen. Naturplantor ska alltid gynnas då det är motiverat av skogsvårds- och ekonomiska skäl. Genetiskt modifierade organismer får inte användas.

Främmande trädslag kan endast användas om det finns klara och starka, väl grundade skäl och då endast på ett begränsat område. Främmande trädslag används endast om praktisk erfarenhet eller forskning tyder på att deras spridning är hanterbar, och om effektiva åtgärder vidtas för att förhindra spridning av arterna. Plantor av främmande trädslag som spridit sig utanför det planterade området måste avlägsnas om trädslaget börjar sprida sig för kraftigt. Den risk som främmande arter orsakar hanteras på det sätt lagstiftningen stadgar.

4.3 Gödsling

Syftet med gödsling är att höja trädbeståndets tillväxt och förbättra trädens livskraft. Gödsling kan förbättra trädbeståndets tillväxtförhållanden eller korrigera näringsobalans i marken. En risk med gödsling är att gödselmedel rinner ut i vattendragen, varför det är viktigt att planera gödslingen med omsorg.

Standardens krav/gödsling

Gödselmedel ska användas i enlighet med skogsvårdsrekommendationerna. Tillåtna objekt för vitaliseringsgödsling är sådana där trädbeståndet har visat sig lida av näringsobalans. Askgödsling av skog på torvmark är tillåten om gödselmedlet inte innehåller kväve. På mineraljordar är tillväxtgödsling med kemiska gödselmedel tillåten på frisk och torr mo.

På skogslägenheter av M- och L-storlek får tillväxtgödsling på lång sikt utföras på högst 30 % av arealen. På skogslägenheter av XS- och S-storlek får tillväxtgödsling på lång sikt utföras på högst 50 % av arealen.

Gödslingsobjekten väljs ut på ett sådant sätt att betydande ekonomiska fördelar kan uppnås utan miljörisker.

Användningen av gödselmedel dokumenteras (typ, mängd, område, år) och negativ inverkan av gödslingen förhindras.

Om skadeverkningar uppkommer ska de minimeras och rättas till. Gödslingens påverkan på vattendragen minimeras genom att lämna ogödslade skyddszoner med minst följande bredder mellan det gödslade området och vattendraget:

1) Vattendrag (hav, sjöar, åar eller tjärnar): flygspridning 50 m, markspridning med maskin 30 m

2) Bäcker och kända källor: 20 m

3) Diken: 5 m. Detta berör inte gödsling med aska som inte innehåller kväve, och inte heller diken som inte har ett utlopp i ett vattendrag via något annat dikessystem.

Vid planering och utförande av gödsling säkerställs att gödslingen inte bidrar till övergödning av områden som inte omfattas av skogsbruk. Vid behov lämnas en ogödslad skyddszon mellan det objekt som ska lämnas ogödslat och skogsområdet som gödslas.

4.4 Bekämpningsmedel

I Finland används bekämpningsmedel närmast vid gallrings- och slutavverkning samt i plantskolor. Vid gallrings- och slutavverkning behandlas stubbarna för att bekämpa rotticka, i allmänhet med biologiskt nedbrytbara bekämpningsmedel såsom urea eller med pergamentsvamp. Barrträdsplanter är utsatta för angrepp av snytbagge och behandlas därför i allmänhet med bekämpningsmedel redan i plantskolan. Användning av kemiska bekämpningsmedel innebär risker för miljön och vattendragen och det är därför viktigt att hantera dem omsorgsfullt och planerligt.

Standardens krav /bekämpningsmedel

Användningen av kemiska bekämpningsmedel minimeras och i första hand används andra bekämpningsmetoder. Vid bekämpning av rotticka används endast bekämpningsmedel som bryts ned biologiskt (urea och pergamentsvamlösning).

Kemiska bekämpningsmedel som är förbjudna enligt FSC:s policy för bekämpningsmedel används eller lagras inte i området om inte FSC har beviljat undantag för detta. Användningen av bekämpningsmedel dokumenteras.

Om kemiska bekämpningsmedel används, ska de användas så litet som möjligt och med minimal skada på miljön. Skador minimeras eller korrigeras där de inträffar.

Då bekämpningsmedel används ska:

- 1) Det valda bekämpningsmedlet, appliceringsmetoden, tidpunkten och användningssättet utgöra en så minimal risk som möjligt för människor och för de organismer som inte bekämpas, och
- 2) objektiva bevis visa att bekämpningsmedlet är det enda effektiva, praktiska och kostnadseffektiva medlet för bekämpning av skadegörarna.

4.5 Dikning

Den största risken vid dikning och iståndsättningsdikning är att fasta partiklar sköljs ut i vattendragen om inga vattenvårds åtgärder har vidtagits på förhand. Iståndsättningsdikning kan leda till näringsläckage och behovet bör därför bedömas noggrant, och om åtgärden utförs bör försiktighetsåtgärder vidtas i form av sedimenteringsbassänger och andra vattenvårdsåtgärder. Då markytan bryts sönder frigörs koldioxid i atmosfären, särskilt på torvjordar. Därför ska man utföra iståndsättningsdikning bara om nyttan av dikningen med tanke på trädens tillväxt är klart större än skadeverkningarna. Skogsägaren kan överväga att tillämpa kontinuerlig beståndsvård på torvjordar och i närheten av vattendrag, eftersom det permanenta skogstätet reglerar vattenhushållningen vilket gör att behovet av iståndsättningsdikning blir mindre, samtidigt som kostnaderna för skogsvården minskar.

Standardens krav/dikning

Nydikning utförs inte på torvjordar utanför det befintliga dikningsområdet och där utförs inte heller andra vatten regleringsåtgärder om detta inte krävs enligt skogslagen i samband med skogsförnyelse. Dikningsområden får inte utvidgas. Iståndsättningsdikning baserar sig alltid på en plan där det ingår uppgifter om vilka vattenvårdskonstruktioner som ska användas. Vid iståndsättningsdikningar ska skogsägaren förhindra att avrinningsvattnen rinner rakt ut i vattendrag eller småvatten.

I de fall de vidtagna åtgärderna inte säkerställer vattendragens och småvattens mängd eller kvalitet, eller de har försämrats redan i samband med tidigare åtgärder, ska restaurerings- eller andra korrigerande åtgärder vidtas i samband med övriga skogsbruksåtgärder.

5 Skydd av skogens mångfald

5.1 Objekt som alltid ska bevaras

Objekt som alltid ska bevaras är värdefulla naturobjekt som avgränsas utanför all avverkning. De fungerar som nyckelbiotoper med tanke på mångfalden och de har naturvärden och strukturdrag som skiljer dem från den omgivande skogen. Genom att skydda de här objekten kan mångfalden tryggas och viktiga livsmiljöer bevaras för framtiden. En skogsägare ska vara medveten om att det i hans eller hennes skog kan finnas objekt som enligt FSC-standarden bör bevaras, även om myndigheterna inte alltid avgränsat dem.

Standardens krav /objekt som alltid ska bevaras

Vissa värdefulla livsmiljöer och objekt som är särskilt viktiga för artskyddet bör identifieras och lämnas utan åtgärd. Endast sådana behandlingsåtgärder som främjar bevarandemålen utförs på de här objekten.

Lagstadgade skyddsobjekt:

- a) Särskilt viktiga livsmiljöer i enlighet med skogslagens 10 §
- b) Skyddade naturtyper i enlighet med naturvårdslagens 29 §

- c) Häckningsträd för stora rovfåglar i enlighet med naturvårdslagens 39 §
- d) Kända förekomster av arter som kräver särskilt skydd i enlighet med naturvårdslagens 47 §
- e) Föröknings- och rastplatser för arter medtagna i bilaga IV (a) och förekomster av växtarter medtagna i bilaga IV (b) i habitatdirektivet, så som stadgas i 49 § i naturvårdslagen
- f) Småvatten som uppfyller kriterierna som nämns i kapitel 2, 11 § i vattenlagen.

Övriga objekt som alltid ska bevaras:

- a) Objekt som fyller kriterierna för särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen, oberoende av deras storlek och regionalitet. För stup och raviner krävs inte en minimihöjd på 10 m, utan objektets naturtillstånd beaktas vid bedömningen.
- b) Vissa skogar rika på död ved enligt bilaga 3 i standarden
- c) Blockrika skogar med regelbundet rinnande eller stående vatten och där det dominerande trädskiktet är äldre än 100 år
- d) Gamla skogsbrandsområden som har fått utvecklas utan behandling i minst 20 år efter branden och som har brända stubbar och/eller träd som skadats av branden
- e) Fuktiga lundar där vattenhushållningen är i naturtillstånd eller nära naturtillstånd
- f) Skogar där det förekommer stora eller rötskadade ädla lövträd Detta omfattar skogar som innehåller ovan nämnda ädla lövträd och som inte representerar någon annan av de naturtypsförekomster som nämns i indikator 6.5.1. Den del av beståndsfiguren där de ädla lövträden förekommer bevaras.

- g) Förekomster av hasselbuskar i andra områden än lundar, där det finns minst 20 gamla hasselbuskar inom ett enhetligt, avgränsbart område
- h) Svämskogar
- i) Grandominerade dödisgropar
- j) Åar och bäckar i naturliga eller naturlika fåror där naturliga krökar och flödesvariationer kvarstår trots tidigare behandling, samt källor, inkluderande strandområdena
- k) Strandskog vid vattendrag och småvatten där huvudbeståndet är något äldre, olikåldrigt, flerskiktat och innehåller lätt synlig (minst 5 m³/ha) död ved. Tillämpas inte på strandskogar vid kanaler eller byggda vattenbassänger.
- l) Flador och glosjöar i naturtillstånd eller nära naturtillstånd, inkluderande strandområdena
- m) Successionsserier i naturtillstånd eller nära naturtillstånd eller enskilda representativa delar av successionsserier på landhöjningskusten
- n) Kärr, myrar, mossar, brunmossar och lövsumpskogar vars vattenhushållning är i naturtillstånd eller nära naturtillstånd
- o) Tvinmarker och impediment i naturtillstånd eller nära naturtillstånd
- p) Lavmoar vars trädbestånd är i naturtillstånd eller nära naturtillstånd

Minst 5 % det certifierade området skogsmark avsätts permanent utanför aktivt skogsbruk. Till den här arealen kan räknas alla områden bestående av skogsmark, bland annat de ovan nämnda objekt som alltid ska bevaras samt obehandlade delar av skyddszoner vid vattendrag och småvatten.

Dessutom avgränsas specialområden som är av särskild betydelse för skogsekosystemets mångfald eller för diversifieringen av skogarnas struktur. Tillsammans med de områden som avsatts utanför skogsbruket ska dessa omfatta minst 10 % av den certifierade skogsmarken.

Dessa inkluderar:

- a) Områden med syfte att producera virke på ett sådant sätt att beståndsbehandlingen inte ens på lång sikt leder till förnyelseskyldighet enligt skogslagen.
- b) Objekt där man i samband med beståndsvårdande avverkningar aktivt producerar död ved med en volym på minst 10 m³/ha. Senare, i samband med förnyelseavverkningen, lämnas här dubbelt så många naturvårdsträd som normalt.
- c) Permanent lövträdsdominerade skogar, där den mångfald som är typisk för lövskog tryggas genom att också vid förnyelsen använda lövträd. Vid förnyelseavverkningen lämnas dubbelt så många naturvårdsträd som på en normal förnyelseyta, varav de flesta är lövträd.
- d) Lundar där det bedrivs skogsbruk, där i skötselmålen också ingår att upprätthålla mångfalden.
- e) Skogsängar, hagmarker och andra trädbevuxna vårdbiotoper där det till skötselmålen hör att bevara livsmiljöns strukturdrag.
- f) Solexponerade miljöer på skogsmark där det till skötselmålen hör att beakta arter typiska för dessa miljöer.
- g) Dynskogar där det till skötselmålen hör att bevara livsmiljöns strukturdrag.
- h) Livsmiljöer på kalkrik eller ultrabasisisk skogsmark där det till skötselmålen hör att bevara livsmiljöns strukturdrag.

- i) Fornminnesområden
- j) Höghöjdsskogar som sköts genom kontinuerlig beståndsvård.
- k) Skogsmark i renkötselområdet där det förekommer specialobjekt som avgränsats i samarbete med renbeteslaget eller områden på skogsbruksmark som omfattas av begränsningar i enlighet med princip 3.
- l) Områden med brandkontinuum och enskilda objekt där hyggesbränning kan utföras
- m) Objekt med förlängd omloppstid.
- n) Objekt där målet är att gynna viltvärden:
 - Tjäderspelplatser (indikator 6.4.6) och
 - områden där viltbuskagen lämnas på minst 5 % av arealen vid beståndsvårdande avverkning. Efter att slutavverkning utförts bör dessa ersättas av nya objekt.

5.2 HCV (High Conservation Values), höga bevarandevärden

Områden med höga bevarandevärden är särskilt betydelsefulla för den biologiska mångfalden, de ekologiska funktionerna och lokalsamhället. De kan bland annat bestå av stora orörda skogsområden eller områden där det förekommer sällsynta eller hotade arter. Bland FSC:s principer och kriterier finns en princip som gäller enbart dessa värden och hur de identifieras, vårdas och följs upp. FSC strävar till att upprätthålla, stärka och främja höga bevarandevärden genom att tillämpa försiktighetsprincipen.

Beaktandet av höga bevarandevärden betyder emellertid inte att områden där det hittas sådana värden behöver göras till skyddsområden. Viktigast är däremot att se till att skogsbruksåtgärderna inte har någon negativ inverkan på de här värdena.

Standardens krav/HCV

Skogsägaren behöver känna till kriterierna för HCV-områden, var de förekommer och i vilket tillstånd de är på den egna skogsfastigheten. I skogsbruksplanen ska tas hänsyn till de begränsningar och/eller ytterligare åtgärder som krävs för att upprätthålla höga bevarandevärden. Skogsägare med skogar av M-storlek bör dessutom inneha handlingsdirektiv beträffande åtgärder i HCV-skog.

Skyddsvärdena för HCV-områdena tryggas eller förbättras genom att de åtgärder som anges i skogsbruksplanen utförs i enlighet med försiktighetsprincipen.

Om en åtgärd visar sig skada skyddsvärdena för ett HCV-område, avbryts åtgärden omedelbart och åtgärder vidtas för att restaurera och skydda de höga bevarandevärdena. Skogsbruksmetoderna utvecklas om vidtagna åtgärder visat sig ha försvagat skyddsvärdena i HCV-områden.

Det finns internationella kriterier (IGI) för HCV-områden.

- I den finländska FSC-standarden har man fastställt hur dessa ska tillämpas i Finland.

Specifikationer för HCV-områden

HCV 1 – Artdiversitet. Koncentrationer av biologisk mångfald inklusive endemiska arter och sällsynta, sårbara eller hotade arter som är betydande på global, regional eller nationell nivå.

- Skyddsområden (inklusive HCV 3)
- IBA + FINIBA-våtmarker (inklusive HCV 3)
- Koncentrationer av objekt som alltid ska bevaras (inklusive HCV 3, HCV 5)

HCV 2 – Ekosystem och mosaiker på landskapsnivå. Intakta skogsområden (Intact Forest Landscapes) och vidsträckta ekosystem på landskapsnivå samt mosaiker av ekosystem som är av stor global, regional eller nationell betydelse och där en stor majoritet av arterna som naturligt förekommer i området lever som livskraftiga populationer, med en naturlig spridning och populationsstorlek.

- Intakta skogslandskap (IFL)

HCV 3 – Ekosystem och livsmiljöer. Sällsynta, sårbara eller hotade ekosystem, livsmiljöer eller refugier.

- Natura 2000
- Skyddsområden samt skyddsområden för vilka skyddet ännu inte har verkställts
- Skyddsreserveringar inom naturområden i landskapsplanerna
- Odikade, stora torvmarksområden

HCV 4 – Kritiskt viktiga ekosystemtjänster. Grundläggande ekosystemtjänster i kritiska situationer, inklusive skydd av avrinningsområden eller begränsning av erosion av känslig mark och sluttningar.

- Grundvattenområden av klass 1 och 2

HCV 5 – Samhällets behov. Platser och naturtillgångar som är fundamentala för att möta de grundläggande behoven hos lokalsamhället och ursprungsfolken (näringsfång, hälsa, mat, vatten etc.), och som har identifierats genom samverkan med dessa samhällen eller ursprungsfolk.

- Lagstadgade ödemarksområden
- Skogar som i princip 3 har definierats som viktiga renbetesområden i sameområdet
- Skogar som har definierats som viktiga renbetesområden i befintliga avtal mellan renbeteslag eller -sammanslutningar och Forststyrelsen (avtal enligt indikatorerna 4.1.5 och 4.1.6)

HCV 6 – Kulturella värderingar. Platser, tillgångar, livsmiljöer och landskap som har global eller nationell betydelse för kultur, arkeologi eller historia och/eller har en kritisk kulturell, ekologisk, ekonomisk, andlig eller religiös betydelse för lokalsamhällenas eller ursprungsfolkens traditionella kultur. Fastställs i samverkan med dessa lokalsamhällen eller ursprungsfolk.

- Lagstadgade ödemarksområden
- Fornlämningsområden
- Skogar som i princip 3 har definierats som viktiga renbetesområden i sameområdet
- Skogar som har definierats som viktiga renbetesområden i befintliga avtal mellan renbeteslag eller -sammanslutningar och Forststyrelsen (avtal enligt indikatorerna 4.1.5 och 4.1.6)

5.3 Hotade arter

Det finns drygt 800 hotade skogslevande arter i Finland. Orsakerna till att populationerna är försvagade hittas bland annat i bristen på död ved och gamla, sammanhängande skogar. Man strävar till att trygga de här arternas överlevnad genom naturvårdsåtgärder i ekonomiskogarna. Skogscentralen och miljömyndigheterna (SYKE och NTM-centralerna) samlar in data om livsmiljöerna för hotade arter i Finland. Skogsägaren kan kontrollera vilka kända artförekomster som har hittats på den egna lägenheten genom att besöka Skogscentralens nättjänst Minskog.fi. Skogscentralen skickar också information om hotade arter till skogsägaren, innehavaren av avverkningsrätten och den regionala NTM-centralen om avverkningsområdet i en anmälan om användning av skog ligger i närheten av en livsmiljö för hotade arter.

Standardens krav /hotade arter

Information om förekomster av nationellt och regionalt hotade och sällsynta skogsarter (hotklasserna NT, RT, VU, EN, CR och DD) begärs in från myndigheterna och inkluderas i skogsbruksplanen eller dokumenteras på annat vis. Det samma gäller artförekomster som tagits fram av forskare, vetenskapliga sällskap och föreningar eller miljöorganisationer, eller andra utredningar som har gjorts.

Skogsbruksåtgärdernas potentiella inverkan på bevarandet av kända, nationellt och regionalt utrotningshotade skogsarters levnadsvillkor (hotkategorierna CR, EN, VU, RT) bör identifieras och bevarandet av levnadsvillkoren för arterna bör säkerställas i samband med åtgärderna.

Dessutom bör skogsbruksåtgärdernas potentiella effekt på bevarandet av levnadsvillkoren för kända, nära hotade (hotkategori NT) skogsarter identifieras, och bevarandet av levnadsvillkoren inom ramen för beståndsbehandlingen bör säkerställas då arten förekommer i huvudsakligen förnyelse mogna skogar och ingår i en identifierad koncentration av arter.

5.4 Fåglar

Fågelbon kan förstöras eller häckningen störas på grund av skogsbruksåtgärder, särskilt i samband med avverkningar eller markberedning. Häckningsframgången på fågelrika objekt kan förbättras genom att etablera skyddszoner och införa temporära avverkningsbegränsningar. Födottillgången för fågelfaunan kan igen förbättras genom att lämna lövträd och undervegetation vid beståndsbehandling. Samtidigt får fåglarna skydd mot rovfåglar och andra rovdjur.

Naturvårdsträd och grova träd, särskilt aspar, erbjuder boplatser för fåglarna och död ved innehåller insekter som många fågelarter livnär sig på. Det kan vara klokt att trygga fåglarnas livsmiljöer också av rent ekonomiska skäl, larver av den viktigaste skadeinsekter på gran, granbarkborren, utgör till exempel en delikatess för den tretåiga hackspetten.

Standardens krav /fåglar

Häckningstiden för fåglar bör beaktas vid avverkning på vissa, fastställda fågelrika objekt.

Tabell över avverkningsbegränsningar under fåglarnas häckningstid

<p>Tabell över avverkningsbegränsningar under fåglarnas häckningstid</p>	<p>Södra Finland Ingen avverkning</p>	<p>Norra Finland Ingen avverkning</p>
<p>Lövträdsdominerad bördig skog, kärr och skyddszoner vid vattendrag</p>	<p>1.5.-30.6.</p>	<p>15.5.-15.7.</p>
<p>Internationellt viktiga fågelvatten i Finland (IBA-områden)</p>	<p>15.4.-31.7.</p>	<p>15.4.-31.7.</p>
<p>Avverkning i närheten (mindre än 50 m) av fågelvatten som hör till internationellt, nationellt och regionalt viktiga fågelområden i Finland (IBA-, FINIB-A och MAALI-områden)</p>	<p>15.4.-31.7.</p>	<p>15.4.-31.7.</p>
<p>I närheten (1000 m) av bebodda kungsörnsbon</p>	<p>15.2.-31.7.</p>	<p>15.3.-31.7.</p>
<p>I närheten (500 m) av bebodda havsörnsbon</p>	<p>15.2.-31.7.</p>	<p>15.3.-31.7.</p>
<p>I närheten (500 m) av bebodda fiskgjusbon</p>	<p>15.4.-31.7.</p>	<p>15.4.-31.7.</p>
<p>I närheten (300 m) av kända ormråks- och duvhöksbon</p>	<p>15.3.-31.7.</p>	<p>15.3.-31.7.</p>
<p>I närheten (300 m) av kända ormråks- och duvhöksbon</p>	<p>1.5.-31.8.</p>	<p>1.5.-31.8.</p>
<p>På kända tjäderspelplatser</p>	<p>15.3.-20.5.</p>	<p>1.4.-20.5.</p>

I lövträdsdominerad, bördig skog, kärr och skyddszoner vid vattendrag undviks avverkning i Södra Finland 15-30.4 och 1-15.7 och i Norra Finland 1-14.5 och 16-31.

6 Skogarnas mångbruk

Skogarna är fulla av möjligheter för både skogsägare och dem som utnyttjar allemansrätten. Därför är det bra att skogsägaren är medveten om också andra materiella och immateriella värden som skogen har, och inte bara intäkterna från virkeshandeln. För att mångbruket av skogen ska kunna tryggas, är det viktigt att kunna sammanjämka virkesproduktionen med andra mål. På vissa objekt kan det till exempel löna sig att satsa på mångbruket i samband med skogsvården. Satsningar på mångbruket inverkar positivt också på den allmänna acceptansen av skogsbrukets åtgärder.

Därför bör mångbruket av skogen och de många tjänster och produkter som skogen erbjuder beaktas i bruket av skogen, och förutsättningarna för mångbruk upprätthållas.

För att trygga mångbruket av skogen förbättras framkomligheten längs friluftsleder och förutsättningarna för jakt och viltvård samt insamling av naturprodukter.

6.1 Rekreatjonsbruk

Hänsyn till rekreatjonsvärden ska tas vid skogsbruksåtgärder som utförs i rekreatjonsområden som fastställts i markdispositionplaner, lagen om friluftsliv eller organisationens offentliga beslut (gäller offentliga institutioner). Staten, kommunerna och församlingarna utför inte förnyelseavverkningar som omfattar över 2 ha (Södra Finland) eller över 3 ha (Norra Finland) på ovan nämnda områden.

6.2 Certifiering av naturprodukter

Svamp- och bärplockning och insamling av andra naturprodukter utgör alla en del av skogarnas mångbruk. Mångsidiga skogar ger möjlighet att ta tillvara olika slags naturprodukter eftersom olika arter föredrar olika slags växtplatser. Skogsägaren kan via valet av skogsvårdsmetoder påverka både den mängd naturprodukter skogen producerar och möjligheterna att ta dem tillvara. Naturprodukter kan utgöra en viktig del av självförsörjningen i ett hushåll och också ge tilläggsinkomster. Certifikatinnehavaren för en FSC-certifierad skog kan utvidga certifieringen till att omfatta också naturprodukter. Certifiering av naturprodukter kan vara klokt, särskilt om de samlas in för försäljning.

Om produkterna säljs som certifierade, bör man följa inte bara de sedvanliga indikatorerna i standarden, utan också de indikatorer som utvecklats särskilt med tanke på naturprodukter.

Naturprodukter som är avsedda som föda för människor eller djur måste också följa alla tillämpliga lag- och administrativa krav gällande hygien och livsmedelssäkerhet. Insamling av naturprodukter är tillåten enligt allemansrätten, med tillstånd av markägaren eller enligt ett koncessionsavtal.

Den uthålliga nivån för skörd av naturprodukter beräknas på basis av bästa tillgängliga information, och nivån följs.

7 Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är naturens egna mekanismer som ger oss människor materiell och immateriell nytta. Ekosystemtjänster finns överallt, men det har tidigare varit ont om fungerande, marknadsmässiga lösningar som skulle göra skyddet, utvecklingen och restaureringen av dem intressant. Därför har FSC utvecklat en verifieringsprocedur, [FSC-PRO-30-006 V2-1](#), för ekosystemtjänster, med vilken FSC-certifierade skogsägare kan verifiera den egna skogens ekosystemtjänster och föra ut dem på marknaden.

Ekosystemtjänster som kan verifieras är:

- biologisk mångfald
- kolbindning & lagring
- vattenkvalitet
- jordmån
- rekreation & friluftsliv

En eller flera ekosystemtjänster kan verifieras på en och samma gång. Sponsorer kan ge skogsägaren ekonomiskt stöd för produktion av ekosystemtjänster som täcker de kostnader som verifieringsprocessen och en eventuell begränsning av det traditionella skogsbruket medför. FSC:s ekosystemtjänster uppdateras under åren 2023–2025.

[Föreningen för ansvarsfullt skogsbruk \(FSC Finland\)](#) ger mer information om FSC:s ekosystemtjänster.

8 Ursprungsfolk och samhällsrelationer

Princip 3 i standarden berör ursprungsfolkens rättigheter. Effekterna av skogsbruk på ursprungsfolkens lagliga rättigheter och sedvanerätt ska identifieras och rättigheterna bibehållas. Rättigheterna ska utredas på ett kulturellt anpassat sätt och ursprungsfolket ska medverka i processen. Rättigheterna gäller mark, vatten, skog och användningen av naturresurser och ekosystemtjänster. Skogsbruket ska bedrivas på ett sådant sätt att förutsättningarna för samekulturen, såsom renskötsel, tryggas.

Ursprungsfolken berörs av principen om på förhand givet, fritt och upplyst samtycke (Free Prior and Informed Consent, FPIC), de bör alltså få kännedom om sådana planer för skogsbruket som eventuellt påverkar deras rättigheter och godkänna dem på förhand genom ett avtal.

Vilka kraven är på förhandlingsprocessen gällande samtycket är beroende av storleken på skogsinnehavet. För statens del är förpliktelserna noggrannare specificerade, och i dem beaktas också den kumulativa effekten av åtgärderna. Också en enskild skogsägare behöver emellertid kunna identifiera ursprungsfolkens rättigheter och komma överens om samverkansförfarandet och om viktiga renbetesområden tillsammans med renbeteslaget. Målet med förhandlingarna är alltid att uppnå ett avtal om hur skogsbruket och renskötseln ska sammanjämkas.

Skogsbruket bör följa FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter (2007) och ILO:s konvention 169.

I Finland berör princip 3 samerna, som är ett ursprungsfolk erkänt av FN, EU och finska staten. Princip 4 i standarden berör lokalsamhällenas rättigheter, vilka kan jämföras med ursprungsfolkens. I FSC-systemet ska deras rättigheter tryggas på samma sätt som ursprungsfolkens. Lokalsamhällen som skulle ha sedvanerätt som berör skogsbruk har inte identifierats i Finlands FSC-standard.

Princip 4 befattar sig också med den sociala och ekonomiska välfärden i den lokala ekonomin, vilken skogsbruket förutsätts främja. Vid planering av skogsbruksåtgärder ska lokalsamhället höras. Inom renskötselområdet tas renskötselns krav i beaktande till exempel genom att bevara renstängslen och planera skogsvårdsåtgärderna så att de negativa effekterna för renskötseln blir så små som möjligt.

9 Certifiering

Varför lönar det sig att certifiera skogen?

Ur skogsägarens synvinkel är FSC-certifiering en lönsam affär. Certifieringen kan förbättra skogsägarens position betydligt i en virkesförsäljningssituation, eftersom efterfrågan på FSC-certifierat virke är god. De välplanerade och regelbundna utförda skogsvårdsåtgärder som FSC-standarden förutsätter ger på lång sikt möjlighet till en lång rad nyttjandeformer. För företag är FSC-certifiering ett behändigt sätt att visa att skogsprodukterna har producerats på ett ansvarsfullt sätt, vilket blir allt viktigare, särskilt på den internationella marknaden. För konsumenten garanterar FSC-märket igen att produkten kommer från en ansvarsfullt skött skog.

9.1 Gruppcertifiering och småskogsägare

FSC lämpar sig för såväl små som stora skogsägare. För småskogsägarnas del innehåller standarden lättnader då det gäller kraven på skogsvården och de administrativa aspekterna av certifieringen. Det lättaste sättet för en skogsägare att ansluta sig till FSC är genom gruppcertifiering. Som namnet redan säger sker certifieringen som en del av en grupp där verksamheten och administrationen leds av en gruppleddare. Skogsägaren ska i sin tur följa skogsbrukets FSC-standard och gruppens regler.

Med ett gemensamt certifikat hålls både kostnaderna för certifieringen och den administrativa bördan på en rimlig nivå. Det går att ansluta sig till gruppcertifiering t.ex. genom vissa skogsindustriföretag eller självständiga certifieringsgrupper. Bekanta dej med de olika grupperna om du är intresserad av att ansluta dig, och välj sedan den som passar dej bäst!

Fem steg till gruppcertifiering

- 1** Ta kontakt med de företag som erbjuder gruppcertifiering och be om förslag om hur certifieringen kunde genomföras. Du hittar de företag som erbjuder gruppcertifiering på vår hemsida fi.fsc.org
- 2** Välj det företag som du vill göra ett avtal med.
- 3** Gå tillsammans med företagets expert igenom målen för ditt skogsinnehav och sammanjämka dem med FSC-standarden. Experten hjälper med att göra upp en skogsbruksplan och med praktiska frågor.
- 4** Företaget ansluter din skog till gruppcertifikatet och du kan börja sälja FSC-certifierat virke.
- 5** FSC-certifikatet är i kraft fem år i taget. Årligen görs officiella auditeringar av en del av de lägenheter som ingår i gruppcertifikatet.

10 Auditering

Auditering, dvs. regelbunden, oberoende övervakning av ett externt certifieringsföretag, utgör en väsentlig del av FSC-systemet. Dessutom ska skogsvården också övervakas internt, bland annat i samband med anslutningen till gruppen. I sådana fall ansvarar gruppledaren för den interna auditeringen. En skogsägare som ansluter sig till en certifieringsgrupp övervakar alltså inte själv sin skog. Skogsägaren behöver emellertid se till att både gruppen och certifieringsorganisationen har tillgång till den information som behövs. Vid gruppcertifiering och vid direkt certifiering som omfattar flera lägenheter väljs de lägenheter som auditeras ut genom sampling, så att samtliga lägenheter auditeras under femårsperioden. Auditeraren använder sitt eget omdöme vid valet av terrängobjekt som besöks vid fältgranskningen.

Om auditeraren upptäcker brister i skogsvården eller dokumentationen kan en avvikelse noteras. Avvikelserna delas upp i lindriga och allvarliga:

- **Lindriga avvikelser** bör korrigeras inom ett år, före nästa auditering.
- **Allvarliga avvikelser** bör korrigeras så fort som möjligt, dock inom tre månader, om inte auditeraren har angett en kortare tidsperiod. Om detta inte följs, kan FSC-certifieringen avbrytas eller certifikatet dras in. Fem allvarliga avvikelser leder till att certifieringen avbryts. Skillnaden mellan avbrytande respektive indragande av certifikatet ligger i kravet på återcertifiering efter att certifieringen dragits in. Om certifieringen avbryts, kan organisationen återanslutas till FSC-systemet utan återcertifiering, om auditeringen har fallit väl ut.

10.1 Vad händer under auditeringen?

Avsikten med auditeringen är inte att söka fel eller vem som är ansvarig för dem, utan att utveckla och upprätthålla rutiner som ligger i linje med FSC-standarden. Auditerarna är experter inom sin bransch och fungerar också som kunskapsförmedlare. Precis skogsägarna, har också auditerarna sina egna standarder som de måste följa. En auditerare har vissa friheter att utföra auditeringen på det sätt han eller hon tycker fungerar bäst.

I auditeringen ingår följande element:

- a) Öppningsmöte och avslutningsmöte
- b) Genomgång av dokumentation
- c) Intervjuer med arbetstagare och eventuella underleverantörers arbetstagare
- d) Hörande av relevanta intressentgrupper
- e) Fältbesök
- f) Verifiering av insamlad information
- g) Genomgång av eventuella avvikelser
- h) Sammanställning och analys av insamlad information

En auditering är en process som alltid baserar sig på stickprov. Det är till exempel inte alltid möjligt eller förnuftigt att gå igenom all dokumentation under själva auditeringen.

Auditeraren kan i stället be om att få se vissa dokument, och då ska dessa dokument presenteras för auditeraren. Om dokumenten saknas kan det tolkas som antingen en lindrig eller en allvarlig avvikelse.

Vid gruppcertifiering är det gruppen som är objekt för auditeringen, och gruppleddaren ansvarar för hela gruppen. För en enskild skogsägare som ingår i en certifieringsgrupp innebär auditeringen, beroende på grupp, sällan mycket merarbete.

11 Tilläggsuppgifter och kontaktuppgifter

Tilläggsinformation

Denna guide är en sammanfattning av FSC-standarden för skogsbruk i Finland och innehåller inte allt innehåll i själva standarden. Guiden kan inte användas som ett officiellt dokument t.ex. i samband med auditering. Auditeringen görs alltid i direkt relation till standarden. FSC-standarden för skogsbruk i Finland hittas i sin helhet på adressen fi.fsc.org.

Denna guide är uppgjord av Föreningen för ansvarsfullt skogsbruk. Alla rättigheter förbehållna. Denna guide får inte kopieras eller spridas utan tillstånd av Föreningen för ansvarsfullt skogsbruk. Kommersiellt bruk av guiden är förbjuden. Användningen av guiden som läromedel vid kommersiell utbildningsverksamhet är inte tillåten utan tillstånd av Föreningen för ansvarsfullt skogsbruk.

Kontaktuppgifter

FSC:s Finlandskontor står till tjänst i frågor som gäller FSC.

Besöksadress: Kuortanegatan 1, 00520 Helsingfors

E-post: info@fi.fsc.org.

Personliga kontaktuppgifter och telefonnummer hittar du på adressen fi.fsc.org

Texten i guiden är skriven av
Emmi Liias
Teemu Huikuri
Anna Ylä-Anttila
Olliveikko Silvonen

Översättning
Tapio Oy

Bilder och ombrytning
Olliveikko Silvonen

Renfotot
Katri Alatalo

FSC Finland
Vastuullisen metsänhoidon
yhdistys
2023
FSC® F000211

Finlands Skogsstiftelse har
stött utgivningen av denna
guide

